

KATOLIK

MILWAUKEE, WIS.

CZASOPISMO POŚWIĘCONE INTERESOM POLAKÓW KATOLIKÓW W AMERYCE.

Nr. 1.

Czwartek, 18-go Maja, 1899.

Rok IV.

Próbka dobrego przykładu

3 MILIONY MAREK Z MIŁOŚCI KU CIERPIĄCYM.

Korneliusz Wilhelm, baron Heyl z Wormacji, poseł do niemieckiego parlamentu w Berlinie, asygnował trzy miliony marek ze swego majątku na zakładanie szpitali dla chorych na płuca choroby i suchotników.

Zważywszy, że milionery na terytorium europejskim są rzadszym zjawiskiem, niż po tej stronie Atlantyku, przynależą do nich, iż ofiarą barona Heyla są dotychczasowe mieszkania wszystkich milionerów cywilizowanego świata. Ciekawa przy tej sposobności jest jedynie okoliczność, o ile ten przykład okaże się w najbliższej przyszłości porywającym? Gdyby tak n.p. amerykańskich syndykatów członkowie zechcieli barona Heyla naśladować, a organizowali trusty w tym guście, wygnaliby może biedę z powierzchni ziemskiej.

MIESZKANIA ROBOTNIKÓW W HAMBURGU.

Zarząd miasta Hamburga postanowił pobrać 1000 domów dla robotników w obwodzie tamtejszego portu. Przyczyną tego postanowienia są dotychczasowe mieszkania tamtejszych robotników, uważane za jamy, wyrażające przeróżne choroby, za zwykłe siedziby gadów. Jeżeli ten projekt okaże się skutecznym, tj. jeżeli gniazdo chorób okaże się w ten sposób usunięte, nastąpić ma podobne postępowanie we wszystkich niezdrowych obwodach.

Ze dziewięć dziesiątych wszystkich chorób pochodzi z mieszkań już to wilgotnych, już świeżego powietrza lub światła słonecznego pozbawionych, o tem nie ma wątpliwości, jest jednak i drugie gniazdo chorób, ze sposobu życia wynikających, a to właśnie gniazdo najwięcej napotkane można w pałacach. Tu należą choroby rodowe i choroby ze zbytków.

ANTYSEMITYZM W ROSJI.

12. maja wydał rząd rosyjski rozporządzenie, wzbraniające bezwzględnie pobytu Izraelitów w Petersburgu. Nawet przejezdnych, zagranicznych żydów nie wyjąto z pod reguły tego przepisu. Powodem tego rozporządzenia ma być obawa rozruchów dla szerzącej się powszechnie nienawiści przeciw Izraelowi. W Nikołajewie, gdzie na 100.000 mieszkańców jest 30.000 żydów, przyszło podczas ruskiej wielkanocy do zapalczywych rozruchów. Awanturnicy burzyli domy i składy żydowskie i mordowali żydów. Musiano wezwać pomocy wojska, lecz i kozacy dopiero po uporczywej walce zdołali spokój przywrócić, bo ludność nawet z wojskiem kamieniami walczyła. Aresztowano około czterysta osób, ale tak surowej obrony pokrzywdzonych nie wdrożono, jak w Galicji zeszłego roku.

Kolej z Mandżurji do Pekinga.

Rząd chiński oświadcza, iż zatwierdzenie z jego strony rosyjsko-angielskiej umowy względem interesów wewnętrznych Chin, nie jest bynajmniej przyzwoleniem. Rosyjski zaś poseł Giers na dworze chińskim zażądał na tych miastach po wręczeniu tego pisma prawa drogowego do budowy drogi kolejowej, mającej łączyć kolej rosyjską w Mandżurji z Pekingiem. Podczas więc narad w Hadze nad ograniczeniem militarystyki mocarstw, krzątać się będzie rząd rosyjski równocześnie około środków na ziemi azjatyckiej względem zawładnięcia Chinami.

Zaproszenie więc carskie na konferencję pokojową mocarstw może się ujawnić w najbliższej przyszłości jako podstęp wojenny zaborecznej polityki rosyjskiej, której tylko jeszcze wynalazki wojenne psuły plany, jeżeli nie zawołania starego kontynentu, to przynajmniej narzucania mu swej hegemonii kozackiej.

WDZIĘCZNOŚĆ KUBAŃSKA.

Jenerał kubański Enrique Callazo, ogłasza w kubańskiej gazecie list, w którym zwraca uwagę wyspiarzów na niebezpieczeństwo, grożące ich krajowi w razie dłuższego poddawania się amerykańkom. Między innymi zawiera list jego te słowa: "Niepodobieństwem jest, abyśmy mogli równocześnie służyć Kubie i Ameryce, których dążności są sobie wprost sprzeczne. Będą nas uważali za nieprzyjaciół, nasze zwyczaje i obyczaje będą naruszane i będziemy zmuszeni mówić po angielsku. Amerykanie dowiedli, że nie dotrzymują poczytań przyrzeczeń i ideał naszej niezawisłości jest uszkodzony. Chwila nadeszła obecnie, abyśmy się z tą samą energią połączyli, z jakąśmy przeciw hiszpanom walczyli".

ZAPAL GERMANIZATORSKI.

Z Gostynia dochodzi następująca wiadomość: W Padliskach, majątku p. Kennemanna, położonym, tuż pod Krobą, ukarał drugi nacuciel Zaeske, luteranin, ośmioletniego Wawrzyna Grzelczaka z Kokoszek w sobotę, 15go kwietnia w takim okropnym sposobie, że chłopca ze szkoły do domu zanieść musiano, gdzie wśród strasznych boleści i jęków bezustannie po kilku godzinach życie zakończył.

Pan Zaeske sam telegraficznie zawiadomił o tem król. prokuratora w Lesznie.

18go kw. odbyła komisja sądowo lekarska sekcją ciała. Rezultat sekcji, wykaże rozprawę sądową. P. Zaeske, cieszył się, jako pedagog podobno zaufaniem swej władzy i już kilkakrotnie odbierał gratyfikacje za znakomite postępy dzieci w niemieckim języku.

NIEZWYKŁA UROCZYSTOŚĆ.

Kościół św. Józefa w Milwaukee Wis.

W dzień Zielonych Świątek, t. j. w niedzielę 21 maja o 2. godzinie po południu, wprowadzony będzie 21 stóp wysoki krzyż na kopułę nowego kościoła św. Józefa. Krzyż ten zabłyśnie najwyżej w powietrzu po nad miastem Milwaukee, bo aż 215 stóp od ziemi.

Program tej uroczystości będzie następujący:

1. O 2 godzinie zbiorą się wszystkie towarzystwa na narożniku Lincoln i 1szej avenue.
2. Chór parafialny zaśpiewa "Veni Creator Spiritus".
3. Polskie kazanie, które wygłosi Wbny Ks. P. Szulerecki, proboszcz parafii św. Stanisława.
4. Angielskie kazanie, które wygłosi rektor Seminarium ze St. Francis Przew. Ks. J. Rainer.
5. Poczem nastąpi akt poświęcenia krzyża, którego dopełni Msgr. Zeininger.
6. Przy wprowadzaniu krzyża na kopułę zaśpiewa chór parafialny kilka pieśni stosownych do uroczystości.
7. Po odsłonięciu krzyża zaśpiewa chór hymn św. Ambrożego "Ciebie Boże chwalimy".

Na uroczystość zaprasza się wszystkich życzliwych, a w razie gdyby pora nie sprzyjała o wyznaczonym czasie uroczystości pod gołym niebem, odroczony się ceremonią według powyższego programu na jeden tydzień t. j. do następnej niedzieli.

Dolno austriacki sejm zerwany.

Niemiecka lewica w dolno-rakuskiem sejmie była od początku zeszłego tygodnia nie obecna na ostatnim posiedzeniu. Posłowie Krotz, Troll i Scheicher mieli na wielki rozmiar antysemityczne mowy, a Lueger zaczął w swej mowie nawet trybunał administracyjny z powodu iż tenże subwencję udzielał towarzystwom budowlanym z publicznego grosza.

Romans pod napisem "Cierpiecie korony" napisany przez Oskara Mednigs, zakazano sprzedawać w Austrii i na Węgrzech.

Jest to pierwsza zakazana w Austrii książka od roku 1886.

Aguinaldo spekuluje.

Wódz filipiński czyni przesławiny do jenerała Otis z prośbą o paszporty dla komisji, którą niby chce wysłać względem układania się o pokój, a równocześnie zarządził, aby się wszyscy obcy obywateli wydalił w przeciągu 48 godzin z obszaru, zajmowanego przez powstańców. W obrębie tym znajdują się tu i owdzie kupcy niemieccy i angielscy. Jest to więc prawdopodobna próba spowodowania tych mocarstw do układania się z powstańcami o bezpieczeństwo swych poddanych, a tem samem próba zmuszenia tychże mocarstw do uznania filipińczyków za stronę, prowadzącą wojnę.

Nowy postęp szelmostwa odkryty we Washingtonie.

W oddziale fotograficznym urzędu patentowego robili fotografowie, obsadzeni na swych posadach przez rząd, urzędowymi aparatami i podczas godzin urzędowych banknoty jedno-pięć i dziesięciodolarowe, którymi obdarzali w ogromnej ilości wyspę Kubę. Płyty, z których ten wyrób przemysłu zbrodniczego pochodził, znalazł chłopiec, nazwiskiem Toker, zatrudniony posługami w urzędzie patentowym, w ciemnym zakątku w sklepie ministerstwa spraw wewnętrznych. Przyniesiono je do biura naczelnika policyi tajnej w urzędzie skarbowym. Zwołano natychmiast na konferencję tajną wyższych urzędników i sprawdzono, że w kilku prowincjach Kuby mnóstwo tego towaru w obieg puszczono, a urzędnicy, trudniący się tym łajdackim przemysłem, mieli na tej wyspie sprzymierzeńców, ułatwiających rozpowszechnienie tej fałszywej monety. W urzędzie patentowym jest kilka fotografów zatrudnionych, a naczelnik policyi tajnej spodziewa się, że odkryje winnych i wystara się także dla nich o stosowny patent.

PLAĆCIE ZA KATOLIKA I ŹRÓDŁO.

Cyklony w Meksyku i Texas.

Położone w Meksyku ko-palnie węgla 100 mil angielskich na południe od Egle Pass w Texas, nawiedził zeszłego tygodnia straszliwy orkan. Domy zwiwał on z posad, a wagony towarowe odrzucił na kilka set metrów z torów. Wiele osób jest poranionych, a 8 zabitych gruzem walących się budynków. O 10 mil dalej padły dwie osoby ofiarą cyklonu, który tej okolicy nigdy przedtem nie nawiedzał.

Podobny los spotkał okolicę miasta Marion w Indyanie, gdzie cyklon nie tylko domy mieszkalne i zabudowania gospodarcze okolicznych rolników zburzył, lecz i drzewa z korzeniami wyrwał. Szczęściem nazywać mogą mieszkańcy tamtejsi jeszcze tę okoliczność, że się przytem bez dalszej straty w życiu ludzkim obeszło oprócz życia jednej 4-letniej dziewczyny. W domu, uniesionym z miejsca niejakiego Dawida Mong, spało 8 osób, które orkan na odległość 4 mil w pole odniósł, a jednak bez niebezpiecznego poranienia.

Kolektorem naszym jedynym wyjątkiem jest SZYMON PIOTROWSKI, u którego można prenumerować ten tygodnik Katolik jako i Źródło. Obecnie kolektuje w Milwaukee.

Pod nawałem trudów wojennych.

Pierwszy pułk z Nebraski tak dalece jest w ostatnim czasie trudami wojennymi na Filipinach wyczerpany, iż padał prośbę do komendanta McArthur'a o czasowe zwolnienie od służby liniowej, do-póki nie nabiorą nowych szeregów. Styrani do tej ostatniej kampanii, iż zaledwie 300 ludzi liczy obecnie pułk zdolnych do służby. W niedzielę, 9. maja, zaśląbło tego jednego dnia 160 ludzi. Nie świadczy to bynajmniej o ich braku chęci do walki, lecz o potrzebie wypoczynku po długich uciążliwych marszach w podzwrotnikowym klimacie i ustawicznych walkach na forpocztach. W piśmie do komendanta była o tem wzmianka, że szeregowcy od kilku miesięcy nie mieli czasu wyprać swej bielizny, a spali niemal zawsze w ubraniu, aby być w pogotowiu do walki. Od 2. lutego stracił ten pułk 225 ludzi w zabitych i rannych a 59 w samej jednej bitwie pod Malolos.

12 maja przybyły z tego powodu świeże siły przed front, mianowicie dwa bataliony 7 pułku infanterji i z 21 pułku, przybyłego parowcem przewozowym "Hancock".

USTAWA KARNA PRZECIW TRUSTOM W STANIE MICHIGAN.

W legislaturze stanu Michigan wzięto się 10 maja na seryo do zapobieżenia monopolizowaniu przedsiębiorstw ze strony trustów. Wniosek do tej ustawy jest jeszcze dalej idący, niż w Kansas, zakazuje bowiem organizowania i istnienie trustów i monopolów tak z kapitałów jako i ze sił, odznaczających się zręcznością zawodową w celu ograniczenia handlu lub przemysłu i utrzymywania w stanie czynnym takowego ograniczenia; w celu ograniczenia, obniżenia lub pomnożenia produkcji; obniżenia lub podwyższenia cen towarów lub w celu wytwarzania zasadniczej miary, według którejby kontrolowane w jakikolwiek sposób dostarczanie towaru konsumentowi. Przekroczenie tej ustawy zagrożone jest karą pieniężną i karyminalną, a oprócz tego daje prawo każdemu poszkodowanemu w jego przedsiębiorstwie przez trust do podwójnego odszkodowania sądowego.

WYŻYSK CIEKAWOŚCI.

Z powodu przybycia do portu w St. Louis okrętu wojennego "Nashville", który staczał walkę z hiszpanami w wybrzeży Kuby, taki był ścisły ciekawych widzieć tę kanonierkę, że aż dwie kompanie wycieczkowe z tego korzystając, żądając cen tak wygórowanych, że niejedna liczna rodzina nie mogła się na taki wydatek odważyć.

Czyby w przystani były ustawicznie tak wielkie że wiele osób wpadło we wodę, która w tem miejscu była na ich szczęście płytka. Mnóstwo osób odeszło z guzami, a wiele kobiet miało zemdleć w natoku. — Widok tej kanonierki przypominał czasy wojny Peloponeskiej w Grecji za Aleybiadesa, którego matki dzieciom pokazywały, jako przedmiot uwieblenia i szczęścia Aten.

Admirał Dewey powraca.

Według wiadomości z 12 maja, przesłał sekretarz Long admirałowi Dewey w drodze telegraficznej pozwolenie do powrotu do ojczyzny. Nie potrzebuje on nawet wycieczki w Manili ani na ukończenie walki z Filipińczykami, ani na ukończenie czynności komisji filipińskiej. Okręt flagowy "Olympia" wyruszy więc niezwłocznie w drogę przez kanał Suez do Atlantyku prawdopodobnie do Nowego Yorku. Amerykański agent marynarki w Londynie, zawiadujący przesyłkami pocztowymi, przeznaczonymi dla okrętów amerykańskich wojennych na wodach europejskich, otrzymał już także wiadomość o tem i postarać się ma o dostawienie poczty dla okr. Olympii, skoro ten przepłynie kanał Suez. W ministerstwie marynarki spodziewają się przybycia admirała na dzień 4. lipca, jako na dzień demonstracji narodowej, jeżeli tylko podoła zdążyć. Podróż bowiem potrwa wedle obliczenia marynarki 55 dni.

28 OFIAR ZDERZENIA SIĘ POCIĄGÓW.

Pod Exeter w Pensylwanii zderzyły się dwa pociągi z taką gwałtownością, w piątek zeszłego tygodnia, że 28 trupów wydobyto z dnia następnego z pod gruzów potłuczonych wagonów. Oprócz zabitych do-rażnie jest jeszcze około 50 osób poranionych. Z pociągów zabitych niepodobieństwem było wszystkich zidentyfikować, złożono więc zwłoki niepoznanych w kostnicy, zanim się zgłoszą osoby interesowane ich śmiercią.

Spółka kolejowa "Pensylwania Reading" nie miała pomimo licznych wypadków na innych kolejach dotąd żadnego wielkiego rzeszczenia i nie miałyby go być prawdopodobnie i obecnie, gdyby przepisy względem ruchu kolejowego były cokolwiek ostrzejsze; gdyby telegraficzne wiadomości między jedną stacją a drugą kursowały o wszystkich ruchach regularnie bez żadnych wyjątków.

PRZEKSZTAŁCENIE DORAŻNE PA-STWISKA NA MIASTO.

Jednym z najszybciej powstających miast na ziemi Stanów Zjednoczonych jest bezsprzecznie Mountain Vreid w powiecie Washita w Oklahomie. W poniedziałek 1 maja 1899 była przeszerzeń tamtejsza jeszcze pastwiskiem (preryą). Tegoż samego dnia wymierzono przestrzeń przysługującą miastu z planem ulic, rozgraniczone piace pod budowę domów, sprzedano ich mnóstwo i tegoż samego dnia do użytku zastosowano. Przez rzekę Washita zbito most na przełomie przeprowadzono przezeń mnóstwo nagromadzonych przedmiotów, potrzebnych do-różnie mieszkańcom. Miasto zorganizowano na poczekaniu i zaopatrzone w urzędników i wszystkie interesa w ruch wprowadzono. W ciągu jednego dnia leżyło to miasto 800 mieszkańców. Majorem miasta wybrano niejakiego Yates, senatora Belamy kasyerem, a obersztą J. Kerfoot sędzią policyjnym. Niektóre piace pod budynki przyniosły \$900.00 w 30 minutach, gdy geometra powbił pale.